TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Giữ nếp chung - nuôi tâm phụng sự - tăng trưởng hòa hợp

ISSN: 2734-9195 13:08 16/06/2026

Dù xã hội thay đổi, phương tiện thay đổi hay phương thức hoạt động thay đổi, những giá trị căn bản làm nên người xuất gia vẫn không thay đổi. Đó là: giữ gìn nếp chung, nuôi dưỡng tâm phụng sự và xây dựng sự hòa hợp.

Trong truyền thống Phật giáo, sự trưởng thành của một người xuất gia không được đo bằng tuổi đạo, học vị hay vị trí đảm nhiệm, mà được thể hiện qua khả năng giữ gìn đạo hạnh, sống hòa hợp và phụng sự cộng đồng.

Mỗi mùa An cư là dịp để người xuất gia tạm gác những bận rộn thường nhật, cùng nhau trở về đời sống học tập và tu dưỡng. Đây không chỉ là truyền thống được duy trì từ thời đức Phật, mà còn là cơ hội để nhìn lại chính mình và đời sống của **Tăng đoàn**.

Trong bối cảnh Giáo hội đang bước vào những chặng đường phát triển mới, điều quan trọng không chỉ là mở rộng các hoạt động phật sự, mà còn là giữ gìn những giá trị cốt lõi làm nên phẩm chất của người xuất gia.

Những giá trị ấy có thể được quy tụ trong ba nền tảng căn bản: giữ gìn nếp chung, nuôi tâm phụng sự và xây dựng sự hòa hợp.

Giữ gìn nếp chung - nền tảng của sự trưởng thành

Người xuất gia trước hết là người học cách tự điều phục, mỗi người học cách đúng giờ, giữ trách nhiệm, tôn trọng tập thể và hoàn thành bổn phận được giao.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Những công việc tưởng chừng đơn giản như quét sân, dọn trai đường, tham dự thời khóa hay làm việc chung chính là những bài học đầu tiên về trách nhiệm và kỷ luật. Nếp sống chung không phải là những quy định mang tính hành chính, mà là phương pháp giáo dục giúp con người vượt qua thói quen sống theo ý riêng để biết đặt lợi ích chung lên trên lợi ích cá nhân.

Khi nhiều người cùng sống, cùng học tập và cùng chia sẻ trách nhiệm, nếu ai cũng hành xử theo ý mình thì khoảng cách sẽ dần xuất hiện, từ đó dẫn đến hiểu lầm và bất đồng. Vì vậy, những quy ước sinh hoạt được thiết lập không nhằm tạo nên sự cứng nhắc, mà nhằm xây dựng tinh thần đồng hành và trách nhiệm chung.

Trong môi trường tu học, người xuất gia học được sự nhẫn nại, tinh thần lắng nghe và khả năng sống vì tập thể. Đây cũng là nền tảng để hình thành nhân cách và chuẩn bị cho những trách nhiệm lớn hơn trong tương lai.

Người xưa dạy rằng muốn hướng dẫn người khác trước hết phải biết sống cùng người khác; muốn xây dựng tập thể trước hết phải biết đặt mình trong tập thể. Bởi vậy, nếp sống chung chính là trường học đầu tiên của sự trưởng thành.

Nuôi tâm phụng sự - cốt lõi của trách nhiệm lãnh đạo

Nếu nếp sống chung tạo nên nền tảng nhân cách thì tâm phụng sự chính là động lực giúp người xuất gia trưởng thành trong trách nhiệm.

Trong đời sống Phật giáo, người lãnh đạo trước hết là người biết gánh vác. Một vị trụ trì không phải là người sở hữu ngôi chùa, mà là người chăm lo cho sự phát triển của đạo tràng và sự tu học của đại chúng. Người lãnh đạo Giáo hội không đứng trên tập thể, mà đứng giữa tập thể để kết nối, lắng nghe và phụng sự.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Vì vậy, giá trị của người xuất gia chưa bao giờ nằm ở chức danh hay vị trí, mà nằm ở khả năng giữ gìn đạo hạnh và tinh thần phụng sự. Người lãnh đạo không phải là người có nhiều quyền hạn hơn, mà là người nhận phần trách nhiệm lớn hơn.

Ngày nay, người xuất gia có nhiều điều kiện để học tập, hoằng pháp và phục vụ xã hội hơn trước. Tuy nhiên, cùng với những thuận duyên ấy là những thử thách mới. Danh tiếng có thể đến nhanh hơn, sức ảnh hưởng có thể rộng lớn hơn và những kỳ vọng từ xã hội cũng nhiều hơn.

Trong hoàn cảnh ấy, mỗi người cần thường xuyên tự hỏi: “Việc mình đang làm mang lại lợi ích cho ai?” Nếu câu trả lời chỉ hướng về bản thân, con đường ấy cần được nhìn lại. Nếu câu trả lời hướng về cộng đồng và lợi ích chung, đó chính là tinh thần phụng sự.

Vì vậy, điều đáng quan tâm không phải là mình đang giữ vai trò gì, mà là mình đang phục vụ ai và phục vụ bằng tâm nguyện nào.

Hòa hợp là sức mạnh của Tăng đoàn

Lịch sử phát triển của Phật giáo cho thấy mọi cộng đồng tu học bền vững đều được xây dựng trên nền tảng hòa hợp.

Một tập thể không suy yếu vì thiếu tài năng, mà thường suy yếu khi thiếu sự đoàn kết. Một đạo tràng không mất đi sức sống vì thiếu cơ sở vật chất, mà thường mất đi sức sống khi thiếu niềm tin và sự gắn kết.

Hòa hợp không có nghĩa là mọi người đều giống nhau, cũng không có nghĩa là không có những ý kiến khác biệt. Hòa hợp là khả năng cùng hướng về một mục tiêu chung dù mỗi người có những suy nghĩ và cách tiếp cận khác nhau. Đó là sự biết lắng nghe, cảm thông và đặt lợi ích của tập thể lên trên những mong muốn riêng của bản thân. Không có tổ chức nào phát triển lâu dài nếu thiếu sự hòa hợp. Không có cộng đồng nào lớn mạnh nếu mỗi người chỉ bảo vệ quan điểm riêng của mình.

Hòa hợp bắt đầu từ sự khiêm tốn; người biết lắng nghe dễ tạo nên sự kết nối, người biết nhận lỗi dễ tạo nên sự tin tưởng, và người biết nhường bước dễ tạo nên sự đồng thuận. Vì vậy, xây dựng sự hòa hợp không chỉ là yêu cầu đối với đời sống Tăng đoàn mà còn là điều kiện để bảo đảm sự phát triển bền vững của Giáo hội trong hiện tại và tương lai.

Kết luận

Người xuất gia trưởng thành không được nhận biết bởi số năm tu học, mà bởi khả năng sống vì người khác. Một vị trụ trì được kính trọng không phải vì quy mô của ngôi chùa mình quản lý, mà bởi môi trường tu học và sự an ổn mà mình tạo dựng cho đại chúng.

Một người lãnh đạo được tin tưởng không phải vì chức vụ đang đảm nhận, mà bởi khả năng kết nối và phụng sự. Một người hoằng pháp được yêu mến không phải vì lời nói hay, mà bởi đời sống chân thật phía sau những lời nói ấy.

Trước khi học cách dẫn dắt người khác, hãy học cách điều phục chính mình. Trước khi mong muốn xây dựng những công trình lớn lao, hãy xây dựng một nội tâm vững chãi. Trước khi trở thành người đứng đầu một tập thể, hãy trở thành người biết sống hòa hợp trong tập thể.

Dù xã hội thay đổi, phương tiện thay đổi hay phương thức hoạt động thay đổi, những giá trị căn bản làm nên người xuất gia vẫn không thay đổi. Đó là: giữ gìn nếp chung, nuôi dưỡng tâm phụng sự và xây dựng sự hòa hợp.

Một người giữ được ba điều ấy sẽ trở thành một tăng sĩ vững vàng. Một tập thể giữ được ba điều ấy sẽ trở thành một cộng đồng bền vững. Giáo hội và Tăng

đoàn hành chính phụng sự hay Tăng đoàn tu học nếu giữ được ba điều ấy sẽ luôn có khả năng kế thừa, phát triển và phụng sự cuộc đời bằng tinh thần từ bi và trí tuệ.

Tác giả: **Thượng toạ Thích Thiện Hạnh,** Phó Viện trưởng Phân viện NCPHVN tại Hà Nội